

Mentora

Svenska Studiecensalens nyhetstidning 1/2012 *Frivilligt på svenska!*

*E-lärande
Lustfyllt lärande i e-cirklar
Ny teknik – ny pedagogik
Sociala medier*

Foto: Rabbe Sandelin

E-lärande – insikt och förståelse

E-lärande har traditionellt definierats som undervisning och inläring med stöd av elektroniska hjälpmedel. Ofta kretsar diskussionen kring enskilda tekniska lösningar, där e-lärande lätt behandlas enbart som en effektiv och behändig form av distansundervisning.

Idag borde man ändå se på e-lärande som en del av den sociala förändring som det ständigt närvarande nätet och de sociala medierna fört med sig. På samma sätt som undervisning enligt traditionell föreläsarstil under 2000-talet förändrats, borde även e-lärandet återspegla den ständiga uppkopplingen till kunskapskällorna, och de ständigt närvarande sociala nätverken.

Kunskapsinhämtning, med underrubrikerna insikt och förståelse, har egentligen alltid varit en social process – pedagogiska system och aktuella läroplaner har endast varit fundamenten. Ingen av oss har lärt sig ”allt han kan” i skolan eller på föreläsningarna – den kunskap vi behöver för att orientera oss i den omgivande världen uppstår som följd av en lång rad sociala interaktioner i olika nätverk. Idag är skillnaden den att nätverken också flyttat ut på internet, med

därpå följande enorma potential till breddning och fördjupning. Denna potential bör utnyttjas över hela utbildningsfältet, inklusive e-lärandet.

Ett intressant amerikanskt tv-program lyfte nyligen upp Finland som ett strålande exempel på hur modern teknik och sociala medier kan utnyttjas i läroprocesserna (det praktiska exemplet kom från en finskspråkig skola i Sibbo). De stora reformer som sedan 70-talet skett i den finska skol- och utbildningsvärlden nämndes som bakomliggande orsaker. Men lika tydligt (och kanske speciellt på finlandssvenskt håll) är att saken idag rätt långt fortfarande hänger på intresserade och experimentlystna lärare. Målet måste alltså vara att även våra strukturer och planer på riktigt befrämjar den här sortens inläring – utan att strukturerna byggs så att de upplevs som tvång utan möjlighet till personlig anpassning. Så trots att det handlar om teknik: fokusera inte på tekniken, utan koncentrera er på människorna. Då når vi alla insikt och förståelse.

Johan Aura

Kanslichef, Svenska folkskolans vänner

Nyaste inneordet: **mobication**

När man talar om e-lärande så har det under de senaste åren florerat en hel del begrepp, som gjort diskussionen svårare och snårigare: distansundervisning, flerform, virtuella kurser, e-learning, flexibelt lärande... Suck, alla går på något sätt in i och förbi varandra.

Det senaste inneordet kommer från Danmark – danskarna är ju på många sätt innovativa med att svänga sig med

nya begrepp, typ flexicurity (som kommer från korsningen mellan flexibility och security). Nu lanseras det nya begreppet mobication, som innebär en hybrid mellan mobility och education. Och visst finns det redan teknologiska förutsättningar för begreppet, återstår att se om det vinner terräng inom 2010-talets utbildningsvärld.

Björn Wallén

Mentora kan läsas på nätet på adressen www.studiecentralen.fi

"Mycket pengar har spenderats på fortbildningar för lärare och olika forskningsprojekt inom området och ändå verkar det som om det skulle vara mycket svårt att lösgöra sig från gamla sätt att tänka på inlärning. Vi har främst överfört gamla pedagogiska modeller på den nya tekniken."
Ulrica Taylor, sid. 12

- 2 Ledaren och ledarsticket
- 4 E-cirklar, lustfyllt lärande för alla
- 7 Sociala medier och makt att förändra världen
- 10 Att finnas på nätet
- 12 Ny teknik, ny pedagogik
- 14 E-post: inte enbart en välsignelse
- 16 "Jag ska inte ha nån dator!"
- 19 Vem besöker våra webbsidor
- 20 God praxis sprids inom arbetsverkstäderna
- 22 Analysera omvärlden
- 23 Aktuellt
- 24 Kolumnen: Identitet i förändring

Rättelse: I förra numret av Mentora hade skribenten till artikeln Nyfiken på Johan Aura fallit bort. Texten skrevs av Walter Fortelius.

MENTORA

Svenska studiecentralens nyhetstidning
12 årgången 2012
Utkommer årligen med fyra nummer

Svenska studiecentralen, centralkansliet
Nylandsgatan 17 B
PB 235, 00121 Helsingfors
Tfn: 09-612 9070
E-post: kansli@studiecentralen.fi
www.studiecentralen.fi

Björn Wallén
chefredaktör
bjorn.wallén@studiecentralen.fi

Mari Pennanen
redaktionssekreterare
mari.pennanen@studiecentralen.fi

Pia Pettersson
layout
pia.pettersson@kolumbus.fi

Walter Fortelius
arbetstränare,
Ungdomsverkstaden Sveps
walter.fortelius@sveps.fi

Sebastian Gripenberg
verksamhetsombud (Nyland)
sebastian.gripenberg@studiecentralen.fi

Cecilia Mickelsson
verksamhetsproducent,
De ungas akademi (DUA)
cecilia.mickelsson@studiecentralen.fi

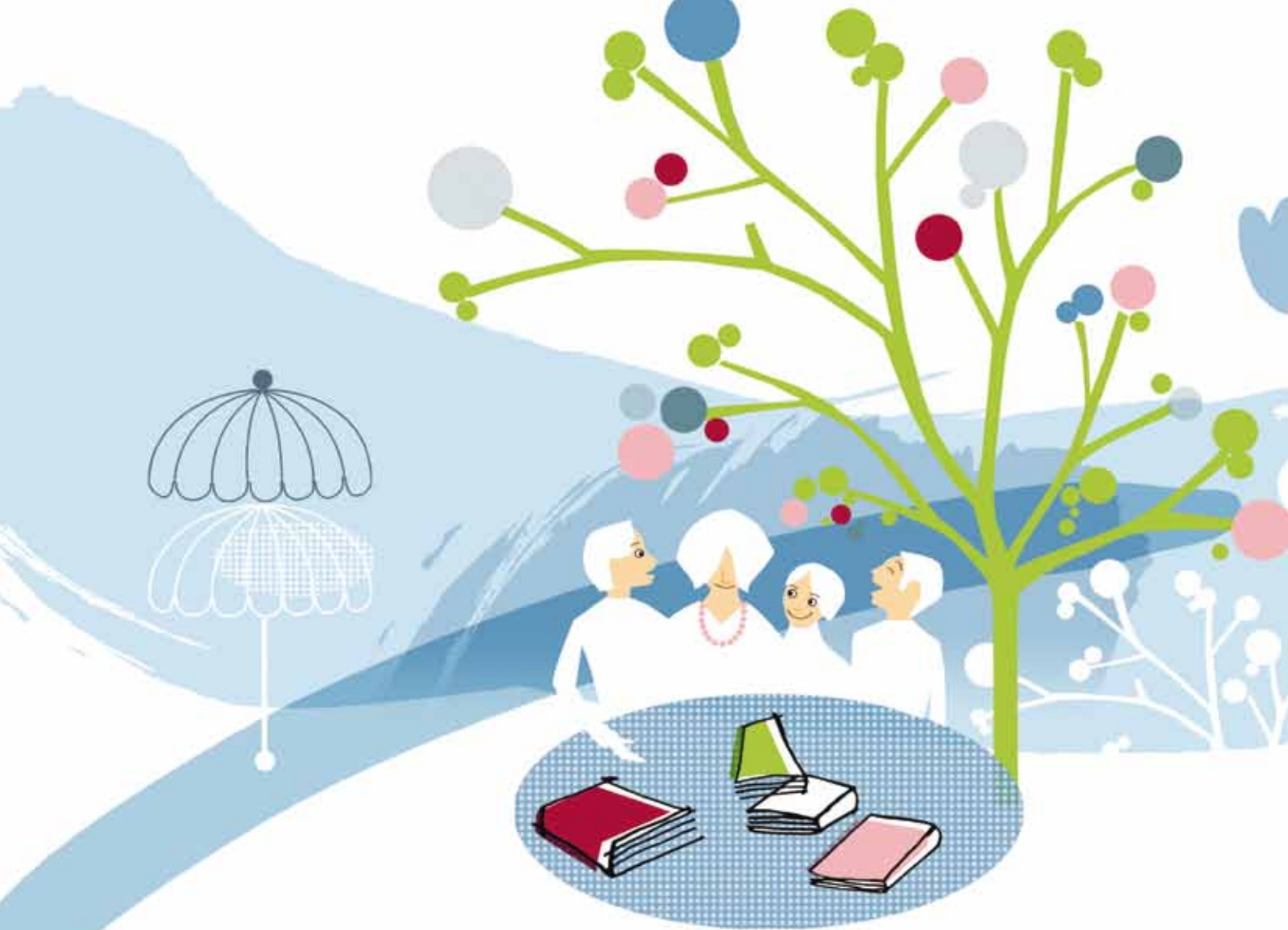
Kim Österman
förbundscoordinator, FSU
kim.osterman@fsu.fi

Anna-Karin Öhman
verksamhetsombud (Österbotten)
Österbottens regionkansli
Rådhusgatan 21 C, 65100 Vasa
Tfn: 06-320 4150
E-post: vasa@studiecentralen.fi

Beatrice Östman
verksamhetsombud (Åboland)
Åbolands regionkansli
Auragatan 1 C, 20100 Åbo
Tfn: 02-251 6060
E-post: abo@studiecentralen.fi

Material kan skickas till red.sekr. helst per e-post till adressen mari.pennanen@studiecentralen.fi eller till Mentora, Nylandsgatan 17 B, 00120 Helsingfors. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material. Nästa nummer utkommer vecka 21, deadline är den 27 april.

Omslagsbild: Pia Pettersson

Tänk dig situationen att du sitter och stirrar på en liten eller stor skärm, på din smarttelefon, Ipad eller laptop. Du funderar något i stil med "jag borde nog googla på det där för att veta lite mer och vara lite bättre förberedd" eller "måne någon på Facebook kunde låna mig sin motionscykel som står där hemma som klädhängare?"

E-cirklar

Lustfyllt lärande för alla

I dag är webben både en oändlig resursbank och en social plats. Samtidigt ställer den expanderande cyberrymden allt större krav på vettig informationssökning och pedagogisk design. Här kan e-cirkeln i dess olika koncept erbjuda lustfyllt lärande enskilt och i grupp – följ med på en liten resa som jag gjorde när jag förberedde den här texten.

Jag är nyfiken på att lära mig italienska. För ett antal år sedan hade Svenska studiecetralen ett EU-projekt med italienska värddar, och några korta besök i Italien väckte mitt intresse för språket. Jag beslöt mig alltså för lite självstudier och landade på den första webbplatsen www.languagesonline.org.uk.

På ovanstående webbsajt kan du alltså öva italienska online, både enligt ämne och enligt grammatik. Den lilla haken här är att översättningen skall vara på engelska, vilket ju är ännu bättre för då får man så att säga båda språken på köpet, nästan gratis. En utmärkt sajt där du även kan fräscha upp din franska, tyska eller spanska, eller varför inte latin. Dessutom finns här roliga spel och nyttiga länkar. Bellissimo!

Språkstudier är roliga att göra på egen hand till en viss nivå, men snart kommer man nog fram till att en grupp gör det hela så mycket roligare. Åtminstone borde man få feedback av någon som kan språket, och öva genom dialoger. Jag snubblade över till följande webbplats www.iluss.it som kunde erbjuda "Survival Italian" och lärare via Skype. Hjälp! Det här blev svårare – var finns närmaste Arbiskurs, eller vill någon som kan italienska ha mig som deltagare i en cirkel? Ta gärna kontakt.

Bloggcirklar?

Bloggen kunde vara ett utmärkt forum för en e-cirkel. Den pedagogiska idén är enkel och genial: samla en eller flera bloggare som är intresserade att tänka och skriva kring samma tema. Sedan kan bloggarna kommentera varandra, och hela världen skriva korta eller långa kommentarer som revolutionerar hela bloggösfären – bra att ha stora ambitioner, eller borde man utgå från den lilla vardagen?

Teman finns ju redan givna, om man kollar in några bloggar. Svenskfinlands egen bloggdrottning Peppe Öhman har ju en längre tid bloggat om föräldraskap och vardag, både som Alfamamman och i bloggen Livet & Helsingfors. Det som verkar funka i de flesta framgångsrika bloggar är vardagsfunderingar med twist, alltså ingredienser som gör texterna tankeväckande. För mig som pedagog blir då frågan: hur skapar man en lärande process av en bloggdiskussion?

Tidigare bloggerfarenheter har gått litet trögt: min egen blogg bjornw.sve.fi startade år 2008 med ett inlägg om finanskrisen och kapitalismens krasch, och sedan har det blivit slumpvisa inlägg om allt från politiska val till pedagogiska frågor. Studiecetralen hade åren 2009–10 en klimatblogg med fem olika bloggare, och den fick lite mer uppmärksamhet då temat var (och är!) rykande aktuellt: läs på www.klimatcirkel.blogspot.com.

DUA – De Ungas Akademi som hör till Studiecetralen, har i mitt tycke lyckats hitta ett fungerande koncept med gästbloggare, läs mer på dua.fi/bloggen Här kommer både ungdomar och de som jobbar med ungdomar till tals, och inläggen är varierande till tema och stil, personligt skrivna och intressanta.

”Tänk att kunna öva hemma, för att sedan sjunga live med kören... mmm, I love it!”

E-cirklar enligt intresse...

E-cirklar erbjuder en hel ocean av möjligheter som kan göra en lite förvirrad. Jag tog fasta på några inspirerande resursmaterial som är öppna för alla på Folkbildningsnätet i Sverige på www.folkbildning.net. Under fliken Öppna lärresurser finns 15 olika material som är publicerade som OER (Open Educational Resources) och relativt färska.

I egenskap av körsångare måste jag bara prova på materialet Mumma för körsångare, och slank in på repertoaren via www.resurs.folkbildning.net/oer/mumma/replista.htm.

Jag tog mig genast an att sjunga basstämmen i **Palestrinas** 1500-talsmästerverk

Missa brevis, satsen Kyrie. Svår polyfon musik som kräver exakt takt-sinne: i detta material kan du själv bestämma volymen på den egna och de övriga stämmorna som är riktiga röster, inte syntetiska. Tänk att kunna öva hemma, för att sedan sjunga live med kören... mmm, I love it!

Är ni i er förening intresserade av medlemsrekrytering och hur man tar hand om nya medlemmar? Engagera flera! är ett material producerat av studieförbundet Sensus år 2011 och det bygger på åtta korta inspirationsfilmer som används för att diskutera vidare i en studiecirkel. Kolla gärna in engageraflera.wordpress.com som även hänvisar till en bok, *Medlemsmodellen* av författarna Niklas Hill och Angeli Sjöström (2011).

...och motivation

Jag tror själv att trenden går från textbaserade resursmaterial till bildbaserade material, typ föreläsningar och YouTube-klipp. Ett kort filmklipp kan ju säga mer än tusen ord, men är å andra sidan litet mer tekniskt krävande att producera. För

en e-cirkeldiskussion är motivationen det viktiga, det måste finnas ett uthålligt intresse just för de teman som studiecirkeln handlar om.

Och just här kommer knäckfrågan: Hur upprätthålla motivationen att delta i ett samtal i en grupp, fysiskt eller på webben? Mitt svar just nu är att bakom motivationen finns ett genuint intresse, som är större än egenintresset. Och citatet här under, det kommer från den ideella organisationen Creative Commons, som har skapat standarder för webbinnehåll – skall materialet vara öppet och delbart för alla? Det är en viktig fråga även för en e-cirkel som kanske vill lägga ut sitt material på webben.

E-cirklarna öppnar för det lustfyllda lärandet – kolla på Studiecentralens webbsidor för att få några fler tips och idéer för e-cirklar. Och motionscykeln, hur gick det med den på Facebook? Jo, min fru fick napp via Facebook redan samma dag, då en som haft cykeln som klädhängare hörde av sig.

Björn Wallén

Studiecirklar

Vad är en studiecirkel?

Studiecirkeln är en metod för lärande i grupp. Samtalet är svaret på frågan i en studiecirkel. Delade kunskaper är dubbla kunskaper - i gott sällskap. Temat är fritt, det viktiga är att alla är intresserade. Innehåll, tider, mötesplatser mm kan ordnas fritt. Ett nytt alternativ är e-cirklar.

Vem kan starta en studiecirkel?

Studiecirklar kan startas av vem som helst och när som helst. Kravet är minst fem deltagare som träffas under minst tio lektioner. Studiecentralen kan betala ett årligen fastslaget statsbidrag på X euro/timme för godtagbara, verifierade kostnader. År 2012 är statsbidraget 4 euro per godkänd cirkeltimme (å 45 minuter).

www.studiecentralen.fi/cirklar

Starta en e-cirkel via Studiecentralen

Kolla vår uppdaterade webbplats www.studiecentralen.fi/ecirklar Där hittar du en del inspirationsmaterial i form av tips, idéer och länkar. Studiecentralens egna e-cirklar syns också här.

Du kan anmäla din e-cirkel via vår webbplats www.studiecentralen.fi/cirklar. Om du behöver råd för att starta en e-cirkel, ta gärna kontakt med närmaste kansli (Helsingfors, Vasa, Åbo) per telefon eller e-post.

Lycka till!

Sociala medier är något som diskuteras aktivt dessa dagar. Det råder delade meningar om till exempel Facebook och Twitter som både avfärdas som onödigt tidsfördriv men som också lyfts fram som viktiga verktyg som kan främja demokratin.

Sociala medier och makt att förändra världen

Under vårens presidentval var de sociala mediernas kraft och påverkan på tapeten och vissa deklarerade att det var på Facebook som valet skulle avgöras. Då vi tittar på hur det egentligen gick kan vi ju konstatera att så inte var fallet. Så hur är det med möjligheten att påverka och de sociala medierna, egentligen? Det sägs att de traditionella makthierarkierna jämnas ut mer och mer och att människor i dag har en mycket större möjlighet att påverka demokratiskt än de någonsin tidigare har haft. Men stämmer detta och hur kan vi i så fall kan se detta i praktiken?

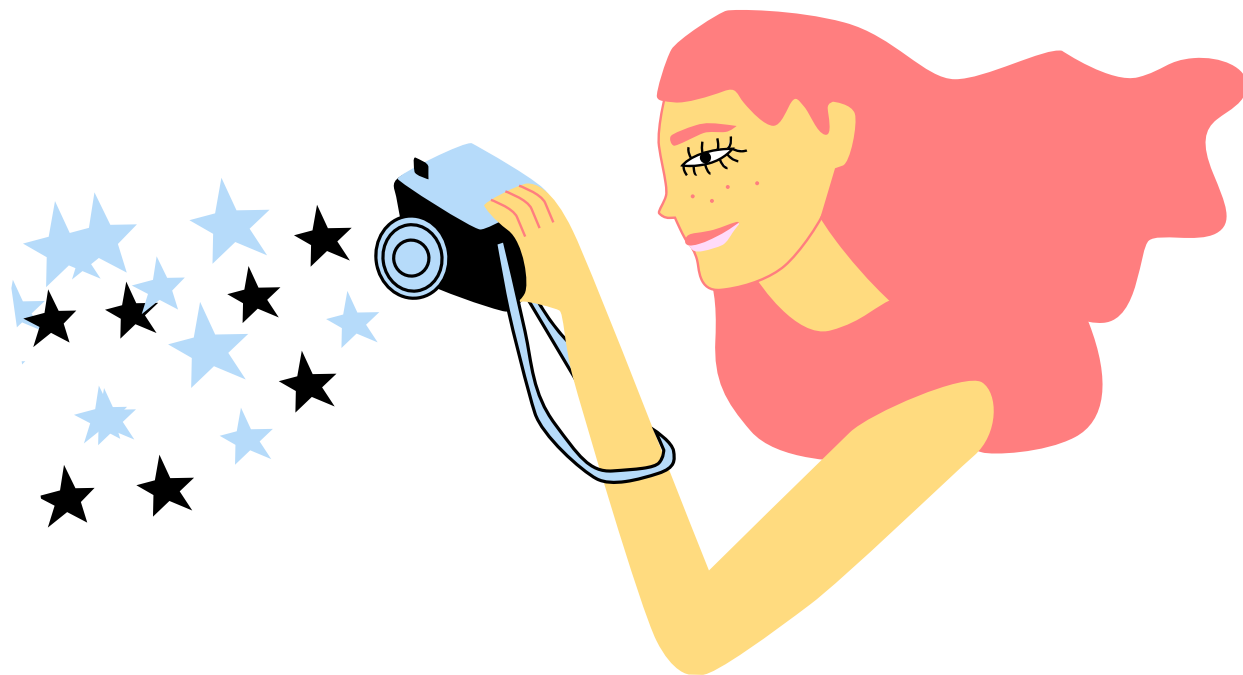
Då jag arbetar med unga på De Ungas Akademi är det särskilt intressant att fundera på de ökade möjligheterna att påverka ur de ungas perspektiv. Journalisten **Johanna Koljonen** var inbjuden att föreläsa hos oss på DUA i höstas och hon höll en väldigt inspirerande föreläsning under rubriken "Media och makt att förändra världen". Hon tog bland annat upp den debatt som kom igång efter hennes #pratomdet inlägg på Twitter, ett initiativ som hon sedan tilldelades utmärkelsen "Årets förnyare" för, tillsammans med **Sofia Mirjamsdotter** på Stora journalistprisgalan 2011.

Johanna lyfte fram debatten som ett exempel på en rörelse som startade efter att hon hemma i sin soffa en kväll bestämde sig för att börja prata om gråzoner, skam och skuld känslor gällande sexuella situationer. Hon lyfte fram hur stort detta blev och hur snabbt informationen spreds på Twitter, på bloggar och på större och mindre dagstidningar i Sverige. I dagarna kommer också en bok där ett antal av texterna har sammanställts.

Det blir bättre

Koljonen lyfte också fram "It Gets Better"-kampanjen som växte fram på YouTube som en motreaktion till självmordsvågen bland HBTQ-unga i USA. Kampanjen började i september 2010 då en amerikansk författare, **Dan Savage**, och hans partner gjorde en video där de uppmanade unga som dagligen kämpar mot mobbning och trakasserier att inte ge upp utan att fortsätta kämpa för att det blir bättre då de växer upp. Från den videon har rörelsen vuxit till att idag bestå av mer än 30 000 enskilda videor som både kända och helt vanliga människor filmat och lagt upp för att visa sitt stöd och uppmuntra HBTQ-unga att fortsätta kämpa och att inte ge upp. Dessa filmer har setts över 40 miljoner gånger och rörelsen växer ännu.

Ett annat exempel på hur enskilda människors initiativ vuxit till något som påverkar samhällsklimatet och är den Rättviseförmedling som **Lina Thomsgård** startat i Sverige. Det är ett nätverk som idag består av över 30 000 personer som tillsammans hjälper till att hitta folk ur underrepresenterade grupper till exempel till debatter i media eller olika tillställningar. Thomsgård startade förmedlingen då hon märkte att det oftast blev så att alla djs på klubbar var vita män, alla experttyckare om vilka ämnen som helst i tv-sofforna var vita män i en viss ålder och då hon tog upp det problematiska i att en del av befolkningen för allas talan fick hon ofta höra att det helt enkelt inte finns kvinnliga djs, experter etc. Så hon bestämde sig för att starta ett nätverk för att lyfta fram alla de professionella och alla de experter som finns men som inte tillfrågas.

”Det är med aktiva ställningstaganden och vid möten människor emellan, med hjälp av sociala medier eller IRL, som förändring kan ske.”

I praktiken fungerar förmedlingen så att Rättviseförmedlingens Facebooksida har 30 710 människor som gillar den och där får företag, tidningar, vem som helst, efterlysa experter inom det område som är aktuellt för dem. Den senaste fråga som ställdes där var:

”Ett reportagemagasin vill ha vår hjälp att hitta experter på Syd- och Nordpolen som inte är män, som kan prata om polarforskning och polernas framtid. Samtliga experter de hittills tipsats om är män och därför tar de gärna emot tips på andra alternativ. Personen kan till exempel vara historiker, forskare inom naturgeografi eller kvartärgeologi, eller ha koll på Arktiska rådet, Antarktisfördraget etc. Har du tips? Namn och kort info nedan, tack!”

Frågan ställdes för fem timmar sedan och redan finns där 18 förslag på kunniga experter inom detta specifika område som några av de över 30 000 förmedlarna som är med i gruppen har föreslagit. Reportagemagasinet kommer högst troligt att hitta en mycket kunnig person som kan uttala sig om polarforskning och polernas framtid.

Påverka och gör skillnad

Det är allmänt accepterat att den ”Arabiska våren” och redan motståndet i Iran 2009 hade stor hjälp av sociala media som Twitter och Facebook. Via de sociala medierna kunde människorna kommunicera och organisera sig och omvärlden kunde informeras om vad som egentligen hände. De sociala medierna kan också i bästa fall bidra till att människor med samma intressen hittar var-

andra så att de tillsammans kan arbeta för ämnen som är viktiga för just dem. Som det framgår ur exemplen ovan som Johanna Koljonen tog upp, så kan enskilda människor starta upp något som verkligen påverkar samhällsklimatet och gör skillnad.

Så trots att presidentvalet inte avgjordes på Facebook eller Twitter denna gång så anser jag att det som gjorde verkligt stor skillnad var alla de unga människor som tillsammans med likasinnade aktivt deltog i kampanjarbetet för den kandidat som de gav sitt stöd och ordnade konserter, tillställningar och liknande för. Det är med aktiva ställningstaganden och vid möten människor emellan, med hjälp av sociala medier eller IRL, som förändring kan ske. För i slutändan erbjuder de sociala medierna enbart ytterligare ett sätt, det är ytterligare en kanal där människor kan kommunicera och det är upp till varje enskild användare vem de väljer att kommunicera med och vad de tillsammans väljer att göra.

Cecilia Mickelsson
Illustration: Taika Mannila

Läs mer:

It Gets Better, www.itgetsbetter.org

Rättviseförmedlingen, www.rattviseformedlingen.se

De Ungas Akademi, www.dua.fi där vi förbättrar världen varje dag.

Det var inte länge sedan det sades att för att ett företag eller en organisation ska tas på allvar så bör den finnas på internet. Man skulle ha sin egen "hemsida", webbsajt. Men ärligt talat, så börjar tiden vara ute för att finnas på internet. Nu ska man inte bara finnas där - man ska även följa med andra, höras, läsas och vara tillgänglig på ett personligt sätt.

Att finnas på nätet

– en tankeställare

Nu ska du inte bli stressad. Om du inte hunnit med att fixa en webbsajt, så är det inte nödvändigtvis kört. Du kan istället hoppa över ett steg och starta en blogg (rekommenderar varmt wordpress). Den fungerar som din webbsajt, men samtidigt kan du även berätta på ett enklare sätt om vad du sysslar med, utan att ta in en webbnisse för varje liten ändring som du vill göra. Du kan själv skriva precis det du vill berätta för dina medlemmar (även potentiella), eller vem du nu vill nå med ditt budskap.

Okej, när du väl har bloggen – hur ska folk hitta den? Jo, precis på samma sätt som man hittar webbsajter, alltså med Google. Eller bäst av allt skulle vara att dina nöjda kunder tipsar andra om din blogg. Och detta har gjorts väldigt enkelt med Facebook. Även om många fortfarande ser snett på Facebook för att man bara skvallrar där (förresten – jämför detta med att klaga på telefonen, för att folk bara pratar trams i den!). Men grejen är ju den att skvallrar är det som många är intresserade av. Och en stor del av detta skvallrar är faktiskt bara kommunikation – vänner diskuterar saker som intresserar dem. Om jag till exempel har fått jättebra betjäning hos min frissa, så är jag väldigt snabb på att rekommendera henne på Facebook, speciellt om någon frågar efter en duktig frissa.

Före Facebook fanns det redan något som vi kunde kalla rekommendationsmarknadsföring, men i och med Facebook har denna rekommendationsmodell blivit mycket

effektivare. Jag med mina nästan 700 vänner (av vilka ca 400 är bosatta här i mina hemtrakter) har redan en enorm möjlighet att nå potentiella medlemmar eller kunder. Men rekommendationskedjan tar inte slut vid mina vänner. Om jag rekommenderas av några vänner på deras Facebook-profil, så kommer ju deras vänner att se denna rekommendation. Och med tur går denna rekommendation ännu vidare ett eller två steg till. Med min korta gymnasie matematik så blir det väldigt många som kommer att nås.

Men som jag ofta måste påminna mig själv och dem som jag håller kurser för: sociala medier är inte enbart Facebook. Facebook är en bra kanal att dela ut saker via, men man kan göra så mycket annat med sociala medier.

Skapa och upprätthåll kontakter

Beroende på bransch finns det massor med olika möjligheter att upptäcka i de sociala mediernas underbara (och ibland lite skrämmande) värld. Håller du presentationer i ditt jobb? Kolla då in Prezi.com. Det är fantastiskt och imponerar garanterat alla, från högsta toppen till gräsrotsnivån.

Sitter du dagarna långa vid datorn och vill utvidga ditt nätverk? Bekanta dig då med Twitter. Jag har hittat otaliga kontakter via Twitter. Nätverk kan man även bredda genom att gå med i LinkedIn – din online CV, med en hel del intressanta tilläggstjänster, som olika intressegrupper och möjligheten att samla på rekommendationer. Här om någonstans

lönar det sig att ”connecta” med dem du på ett eller annat sätt har kontakt med, eller haft kontakt med förut. Man vet aldrig vilken kontakt som kan leda till ett nytt kontrakt.

Behöver du få ut nytt material om dina produkter eller tjänster, men orkar inte skriva blogg eller nyhetsartiklar? Varför inte då göra YouTube-videor? Det är urenkelt nuförtiden att göra videor med relativt bra kvalitet. Och kvaliteten behöver inte vara perfekt, bara ljudet och innehållet fungerar. Rolighet och annat som väcker känslor är bra. Kolla bara in de mest sedda klippen på YouTube så ser du nog vad jag menar.

Har din organisation och kanske medlemmar behov av en bredare plattform där man öppet kan diskutera känsliga ärenden, utan att vara rädd för att plattformen (läs: Facebook) ändrar sina inställningar så att alla plötsligt kan läsa allting? Bekanta dig då med Yammer. Här finns många fina gruppfunktioner som är behändiga då man samarbetar inom större projekt.

Människor är människor även på nätet

Många är de verktyg och plattformar som hör till de sociala medierna. Och fler dyker det upp hela tiden. Men två saker har alla dessa gemensamt – människor och internet. Utan dessa finns inte sociala medier.

Men sociala medier är inte enbart dans på rosor. Det finns problem, varav de flesta faktiskt inte är tekniska utan beror på människors beteende. Man gör misstag, man skvallrar för mycket, fastnar i bagateller, drar felaktiga slutsatser och så vidare. Men

något, som underlättar mycket då man såsät till det, är att man har en krisplan färdig. Och krisplanen ska vara en del av strategin. En strategi är bra att ha då man sätter igång med sociala medier. Utöver krisplanen bör strategin innehålla även målsättningar, spelregler, resursanvändning samt innehållsplan. Och varför inte även en plan för hur man ska analysera resultaten.

Men allra först, före du hoppar in i de sociala mediernas värld och börjar producera innehåll (som för övrigt gör att du hittas lättare även på Google), så lönar det sig först att bekanta sig med de verktyg som du tycker kunde hjälpa dig mest. Lär dig ”lyssna” först, dvs. följ med vad som diskuteras allmänt, vad som diskuteras om din bransch och förstås vad som diskuteras om dig själv. Och vid det här laget är det skäl att inse att kontrollen är förlorad. Vi kommer inte att kunna styra vad som skrivs och sägs om oss, vi kan bara bli medvetna om detta och ta lärdom av det. Det gäller att lossa på slipsen, hålla i hatten, och åka med. För dessa saker finns redan där ute, oavsett om vi är med eller inte. Två miljoner finländare finns redan på Facebook – sannolikheten är väl ganska stor att även dina medlemmar finns där, eller hur?

Text och foto: Laura Johansson

Skribenten är företagare inom social media. Hon drar kurser, workshops, gör planer och innehåll, samt jobbar som frilansjournalist. Lauras blogg är laurakatriina.wordpress.com (svensk) och firmans sajt finns på lvngroom.fi (finsk).

Ny teknik

ny pedagogik

Som språklärare började jag för snart femton år sedan fundera över hur man kunde använda sig av den nya informations- och kommunikationstekniken för att underlätta inläring. Det är dags att se hur de digitala infödingarna hittar nya sätt att lära sig.

M mycket pengar har spenderats på fortbildningar för lärare och olika forskningsprojekt inom området och ändå verkar det som om det skulle vara mycket svårt att lösgöra sig från gamla sätt att tänka på inläring. Vi har främst överfört gamla pedagogiska modeller på den nya tekniken. Vi kunde lära oss mycket genom att iaktta hur de digitala infödingarna utan desto mera guidning hittar helt nya och spännande sätt att lära sig med teknikens hjälp. För dem är det helt naturligt. De behöver inga handböcker för att ta till sig ny teknik utan det mesta lär de sig genom orädda försök och misstag och genom att ta reda på genom att "googla" eller fråga experter.

Jag har nu under en tid med intresse observerat hur min tonåriga dotter lär sig nya saker, driven av sina egna intressen. Hennes största passion är fotografering. För att lära sig mer om det har hon främst följt proffsfotografers bloggar. De skriver om sitt liv som fotograf och berättar om olika tekniker de använder sig av och illustrerar antingen med bilder eller med videon. De uppmuntrar sina läsare att ställa frågor ifall man vill veta mera. Sociala media har generellt sett lett till att människor mer generöst och osjälviskt delar med sig av sin kunskap.

Intresse inspirerar till inläring

När dottern drömde om att äga sin första systemkamera fick hon genom att be bloggarna om råd behändigt reda på vilken modell skulle lämpa sig för henne som ambitiös nybörjare. När hon efter ett års sparande fick sin efterlängtade kamera visste hon exakt vilka funktioner den hade och hur den skulle användas. Också för bildredigering luskade hon ut vilket gratisprogram som bäst skulle lämpa sig för hennes behov och lärde sig också göra s.k. bloggheaders som hon servade kompiskretsen med. Bloggarna inspirerar till ständig inläring, att pröva på nya tekniker med nya objekt, ny utrustning, att bygga egen hemgjord utrustning osv. För tillfället finns så gott som allt som behövs för en egen hemmastudio på plats här hemma.

Också inom musiken, som är dotterns andra stora intresse, finns oändligt med nya möjligheter till inläring via den nya tekniken. De sånger hon vill lära sig spela på piano hittar hon lätt på youtube där någon visar hur man spelar stycket. Hon studerar det noggrant och sen tar hon med sig klippet ner till pianot i sin lilla iPod och spelar upp det hon sett och hört. Det ser ganska lustigt ut med den lilla apparaten på notstället istället för ett nothäfte.

På ett liknande sätt går det att lära sig nya stycken på gitarr – först lyssnar man och så hittar man ackorden på www.ultimate-guitar.com. Ofta bandar ungdomarna också in sina egna inspelningar och sätter ut dem på nätet och får på det sättet feedback på det de gör och i allmänhet är de väldigt uppmuntrande mot varandra. Sen finns det också helt nya möjligheter att via iPaden ladda ner Garageband – en applikation där man kan komponera egna sånger med

Foto: Rebecca Taylor

Fotobloggar:

- <http://michaeladahlstrom.se/>
- <http://linafoto.blogg.se/>
- <http://nevnarien.se/>
- <http://emelieohlsson.blogg.se/>
- <http://tinkerbella.blogg.se/>
- <http://megapixlar.blogg.se/>
- <http://michaelaf.blogg.se/>

Charlie McDonnell's videoblogg och youtubekanal

- <http://charliemcdonnell.com/>
- www.youtube.com/user/charlieissooollike

”Sociala media har generellt sett lett till att människor mer generöst och osjälviskt delar med sig av sin kunskap.”

olika instrument. Och inga instruktioner behövs – de lär sig genom försök och misstag och ändå går det så otroligt snabbt.

Icke-linjär inläring

Ungdomarna har hittat nya sätt att använda sig av tekniken också för skolarbetet – de förhör varandra på läxor och prov via chat och tipsar varandra om material som finns på nätet om det som de just då håller på och lära sig – studiecirkel i modern form. Ett exempel på ett sådant material är en s.k. ”fun science” film om hur ljudet fungerar som en av Storbritanniens mest populära videobloggare **Charlie McDonnell** gjort. Dottern påstod att klippet gjorde att hon äntligen förstod vad fysikläraren försökt lära dem i flera veckor. Allt det här är exempel på resurser som är helt utnyttjade i dagens skola.

Det som kanske är mest fascinerande är ungdomarnas icke-linjära sätt att lära sig vilket skiljer sig från det traditionella linjära sättet att se på inläring. De arbetar gärna

med flera saker samtidigt: de gör läxorna, lyssnar på musik, pratar med en kompis i telefon, chattar med en annan på Internet – allt på en och samma gång och ändå lyckas de hålla sig koncentrerade. Forskaren **Wim Veen** från Nederländerna påstår att det här sättet att lära sig egentligen passar vår hjärna bättre än det linjära eftersom hjärnan söker associationer, försöker se mönster och sammanhang och skapar mening genom en väv av information, d.v.s. exakt det som de digitala verktygen kan erbjuda. Därför tror jag att vi som föräldrar ska vara försiktiga med att fördöma barnens sätt att jobba med sin inläring samtidigt som också skolan borde fundera över hur man kan skapa inläringssituationer som utnyttjar den potential som finns både i barnens förmågor och i den nya tekniken.

Ulrica Taylor

Skribenten är verksamhetsledare för Förbundet för arbetar- och medborgarinstitut i Svenskfinland, FAMI rf /Bildningsforum.

Den moderna kontorsarbetarens främsta gissel är e-post. Finns det en mer djävulsk uppfinning? Inte ens kopieringsmaskinen som hakar upp sig enbart när den används, når upp till den elektroniska postens diaboliska sfärer. E-posten tävlar nämligen med tumskruven, sträckbänken och gatloppet om titeln ”det mest sinnrika tortyrredskapet någonsin”.

E-post:

inte enbart en välsignelse – en tendentiös betraktelse

Det är fredag eftermiddag och arbetsbordet är städat. Allt är klart för veckoslutet. Pling, piper datorn glatt, och din kollega, som just städat sitt bord, har skickat ett långt e-postmeddelande, med frågor, tankar, och avslöjanden om att allt du trodde att för länge sedan var åtgärdat de facto är ogjort. Fastän du inte genast börjar svara på det, så kommer meddelandet att snurra i dina tankar under veckoslutet och kolonisera dina några lediga timmar, då du ju borde ta igen dig inför en ny vecka. Eller kanske din arbetsgivare har varit vänlig och försett dig med en smarttelefon – och vips sitter du varje kväll och läser e-post medan du försöker natta barnen. Och när man för n:te gången raderar meddelanden om förlängda penisar, diffusa piller eller att man igen vunnit på lotto, så känner man verkligen hur omistlig den här teknologin är. Man kan helt enkelt inte leva utan den!

För- och nackdelar

I teorin är e-post förstas en fiffig uppfinning; låt oss systematiskt gå igenom fördelarna. E-post är framförallt ett effektivt sätt att snabbt nå stora mängder mottagare som kanske befinner sig långt borta.

Låt oss nu gå igenom nackdelarna med e-post. Den totalt oförutsägbara strömmen av e-post under dagen omöjliggör en fokuserad koncentration på en uppgift. När ett nytt meddelande anländer kollar man vad det är, nästan oberoende av vad man håller på med – på samma sätt som man i regel svarar i telefonen när någon ringer. Oftast är det något ovidkommande, som man med gott samvete kan strunta i. De facto utgörs i medeltal nästan åttio procent av all e-posttrafik på internet av skräppost. När man till detta lägger allt man får som ”cc” eller som kommer via olika e-postlistor man inte har kunnat undvika att hamna med på, så undrar jag om ens en procent av all e-post man får är relevant i den meningen att den innehåller någon information man verkligen behöver.

Ett annat problem är den informationsmässiga överbelastning som oundvikligen uppstår när man får tjugo e-postmeddelanden, samtidigt. En människa kan, i bästa fall, hålla runt sju saker i huvudet på en gång. Den strida strömmen av nya erbjudanden om Viagra pressar bort eventuellt relevanta meddelanden från skärmen. Över hela internet sänds nästan 300 miljarder e-postmeddelanden varje dag. Vissa arbetsplatser har sett sig tvungna att ta i bruk ”e-postfria dagar” för att försöka garantera att ens lite riktigt arbete ska bli utfört.

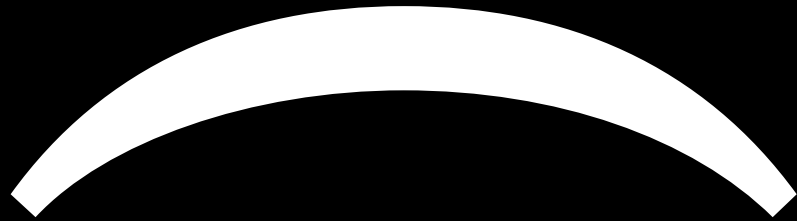
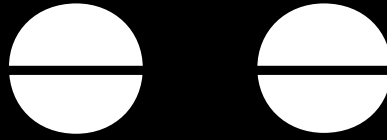
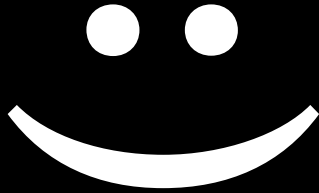

Illustration: Pia Pettersson

”En människa kan, i bästa fall, hålla runt sju saker i huvudet på en gång.”

E-postkonkurs

Begreppet ”e-postkonkurs” har också tillförts vårt ordförande. Det var en professor i USA som kom fram till att det var omöjligt att gå igenom all sin e-post. Han raderade allt och mailade till alla vars adresser han hade om sin lösning och tillade att de skulle återkomma om deras ärende fortfarande var aktuellt.

E-post är idag en självklar del av allt kontorsjobb. Det var i medlet av 1990-talet som e-post blev ett standardverktyg för kommunikation, trots att tjänsten är äldre än det. Det är ändå i ett längre tidsperspektiv frågan om en kort period. Jag undrar hur bekväma sumeriska tjänstemän kände sig blott tjugo år efter att kilskriften uppfanns? Det är uppenbart att vi ännu har mycket att lära oss i fråga om hur vi använder e-post; dels hur vi hanterar inkom-

mande post och dels vad vi själva sänder iväg. Det är också säkert att framtida generationer kommer att skratta åt hur man kunde ha så primitiva e-postvanor som de vi idag ser som normala.

:-)

En intressant följd av e-postens utveckling är uppkomsten av så kallade smileys. De är en kreativ lösning på svårigheten att förmedla känslolägen i text; sådant som vi i direkt kommunikation uppfattar genom ansiktsuttryck, röstanvändning och kroppsspråk. En stor del av denna text skulle av läsaren ha uppfattats annorlunda med en välbetänkt användning av smileys. Kanske vi kan ta smileys som tecken på att de andra problemen som idag förknippas med e-post kan lösas?

En professor vid Tekniska högskolan förutspådde år 2005 att hela internet skulle rämna under tyngden av all skräppost. Tyvärr verkar det som om han hade fel... ;-)

Sebastian Gripenberg

”Jag ska inte ha någon dator!”

Idag behöver man datorer till nästan allting – är det inte en egen dator så är det betalautomater eller maskinstyrda telefontjänster. Trots detta hör man ändå många äldre personer som säger att de inte vill ha någon dator. Varför?

För drygt ett år sedan gjorde Svenska pensionärsförbundet en undersökning om datoranvändning bland pensionärer. Bland de öppna svaren kom det flera kommentarer i stil med ”jag behöver ingen dator”, ”jag är för gammal för sånthär”, ”de ska inte vara någon dator!”. Lyckligtvis var det långt ifrån alla som hade liknande kommentarer, men man kan inte låta bli att fundera över varifrån denna negativa inställning till ny teknik kommer?

Den första förklaringen jag kommer att tänka på är ålder. De som klarat sig utan dator hela sitt arbetsföra liv är ointresserade av något nytt. Den här motiveringen kan man ganska snabbt avskriva, dels finns ointresset bland pensionärer i alla åldrar – personligen har jag också mött flera yngre personer som har liknande inställning – dels hittar man många pensionärer som först efter sin pensionering hittat ett stort intresse för datorer, utan någon som helst erfarenhet från arbetslivet. För många pensionärer har datorn räddat dem från vardags-tristess, med datorn får de kontakt med släktingar, tidsfördriv och tillgång till information om olika hobbyer.

För en del kan åsikten vara mest en principfråga, man känner ett tryck från samhället att allting måste ske via dator och vill därför inte bli påtvingad. Ibland kan det också vara släktingar som, i all välmening, försöker övertala pensionären att skaffa dator, för att ”det skulle vara så mycket lättare”. Att bli påtvingad något gör också ofta att inläringen blir mycket sämre, något som syns tydligt redan bland barn i skolan.

Min uppfattning är att den vanliga orsaken till varför människor, framförallt äldre, inte är intresserade av ny teknik är att de är rädda eller känner sig okunniga. Man är rädd att datorn går sönder eller att man gör något ”fel”. Överlag blir man lätt osäker om man inte riktigt känner till vad som händer eller hur något fungerar. Datorer i sig är ju nog inte farliga, de exploderar inte och bara man inte har lagt in överdrivna bilder eller sina memoarer så är det inte heller så farligt om datorn skulle gå sönder. Tyvärr räcker detta sällan för att övervinna osäkerheten.

Se nyttan

Vad kan man då göra för att övertala någon att skaffa en dator eller övervinna sin osäkerhet? Det bästa sättet tror jag är att väcka personens nyfikenhet eller inspiration. Det hjälper inte att säga att datorn behövs, man måste själv vilja bekanta sig och hitta inspirationen. Det gäller att hitta den enskilda individens intressen och visa hur man kan hitta information eller nya arbetssätt med hjälp av datorn. En annan lösning kan vara om personen själv ger sig fäsen i att ”nu ska jag nog klara av att betala mina räkningar själv!” men den inställningen är det svårt att påverka.

Lyckligtvis är väldigt många pensionärer redan intresserade av datorer, eller i alla fall nyfikna, antingen på möjligheterna eller vad barn/barnbarn gör ”där på nätet”. Med dem som inte har vaknat än gäller det att skynda långsamt, inte tvinga på dem någon dator utan låta intresset vakna självmant. Att använda dator är, än så länge, inget måste, men det underlättar mycket i vardagen!

Text och foto: Eric Jansson

Skribenten arbetar som Svenska pensionärsförbundets IKT-projektledare

Vem besöker våra webbsidor?

På vilken webbsida kan du tänkas landa om du söker på orden ugglesmycke eller tillsatsämnen? Genom att följa med statistiken kring besökare på organisationen webbplats kan man lära sig använda webbsidan effektivare. Samtliga av Svenska studiecentralens medlemsorganisationer har en webbplats. De är väldigt olika uppbyggda och används på olika sätt. Ett urval medlemsorganisationer fick möjlighet att svara på några frågor om besökare på sin webbplats.

Frågorna: ● Hur många unika besökare hade ni på er webbplats i januari 2012? ● Vilken är er populäraste sida? ● Med vilka sökord kommer människor in på er webbplats? ● Annat speciellt gällande besökare på er webbplats?

www.niord.fi

Verksamhetsledare Catarina Söderström:

- 329 unika besökare, men januari är ingen bra månad för statistik eftersom vi inte har något program för medlemmarna och ingen medlemstidning har utkommit.
- Den populäraste sidan är nog ingångssidan. Vi har inte gjort något speciellt för att styra folk. De flesta loggar säkert in i stugbokningsprogrammet eller programanmälningen.
- niord, niord stipendier, ekonomiföreningen niord, niord tahko, niord.fi

● Enligt vår medlemsundersökning förlitar man sig mer på Niordbladet och e-post för information, vilket är naturligt i och med att vi inte har en speciellt interaktiv webbsida. Det är närmast för stugbokning och program man loggar in. En annan kuriositet, när jag tittade på flera månaders statistik, är att vi verkar ha en klickningstopp på tisdagarna, med måndag som god tvåa.

www.martha.fi

Informatör Karin Lindroos:

- 3 146 unika besökare / 5 193 besök
- Den populäraste sidan är startsidan, där pufas allt aktuellt program och all information ut.
- martha, marthaförbundet, finlands svenska marthaförbund mfl versioner av Marthaförbundet. Spartips, rotsaker, tillsatsämnen, bokföringsblad och korngrynsgröt är andra ord som lockat.

www.hemochskola.fi

Verksamhetsledare Micaela Romantschuk-Pietilä:

- 1 265 unika besökare
- Det ser ut som om den fliken som riktar sig direkt till våra föreningar skulle vara den populäraste. Men vi har ingen annan strategi än att vi har strävat till att göra sajten så användarvänlig som möjlig.
- Det överlägset vanligaste är hem och skola, sen finns det allt mellan tystnadsplikt och ugglesmycke...

http://spfpension.fi

Webbansvariga Ulf Wahlström:

- 1225 unika besökare.
- Startsidan är populärast, därefter sidan som länkar till föreningarna. Detta är inte säsongbetonat. Ibland lyfter vi fram projekt genom en kort presentation på startsidan med en länk till projektets egen sida (se http://spfpension.fi/tryggare_samhalle/), men projektsidorna blir aldrig lika populära som de ovan nämnda sidorna. Min teori är att de flesta besöker webbplatsen för att hitta kontaktinformation till våra föreningar.
- De populäraste sökorden i rangordning är svenska pensionärsförbundet, spf och god tid.
- 48 procent är nya besökare. Webbläsare är Internet Explorer 42 %, Firefox 33 %, Chrome 16 % och Safari 7 %. Operativsystemen är Windows 89 %, Macintosh 5 %, Linux 3 %, Ipad 2 %.

www.folkhalsan.fi

Projektledare Henrik Lillhannus:

- Unika besökare januari 2012: 58530
- Startsidan har flest unika besökare. Av sajten undersektioner är Frågor (frågor och svar om hälsa) den sidhelhet som drar mest besök. Olika anmälningssidor till t.ex. babysim, simskolor, läger, utbildningar är välbesökta, liksom Lucia- och Majblomssidorna.
- Vanligaste sökord: folkhälsan, avslappningsövningar, norrvalla, oregelbunden mens, folkhälsan vauvauinti, folkhälsan korsholm, lucia.
- Mest via Google, och direkt adress, väldigt lite via till exempel så kallade företagsregister. En hel del besökare också från Sverige.

www.fsu.fi

Förbundscoordinator Kim Österman:

- 8381 unika besökare
- Vilken är er populäraste sida? Vi har inte statistik för vilken sida som är populärast. Vi förnyade våra webbsidor i medlet av december så vi har inget att jämföra med just nu.
- Inga sökord.
- Genom att FSU finns med i Facebook så får kanske webbsidan mera besökare nu genom hänvisningar via Facebook?

Sammanställt av Mari Pennanen

God praxis sprids inom arbetsverkstäderna

Antalet deltagare i arbetsverkstäderna har ökat snabbt de senaste åren. För att stöda verkstäderna lanserar ULA-projektet nu kompetenscentret www.ula.fi. Där kan man samarbeta och sprida kunskaper, idéer, metoder och strategier som gör arbetet med de arbetssökande ännu effektivare.

ULA-nätverket består av elva arbetsverkstäder i Svenskfinland. Gemensamt för verkstäderna är att de genom mångprofessionell individuell handledning försöker hjälpa arbetssökande vidare till jobb, studier eller annan hållbar lösning. Verkstäderna förebygger arbetslöshet, förhindrar skolavbrott och bidrar till att trygga tillgången på framtida arbetskraft.

Projektet ULA - Ungdom/Lärande/Arbete är ett femårigt utvecklingsprojekt vars målgrupp är ULA-nätverket. Projektet utvecklar ULA-nätverket genom kompetens- och kvalitetshöjande åtgärder såsom fortbildning, materialproduktion, kvalitetssäkring samt intressebevakning. Genom att utveckla ULA-nätverket bidrar projektet indirekt till att motverka marginalisering i samhället.

- Nationellt har verkstadsverksamheten utvecklats avsevärt under åren. På en nationell plan lyfts verkstads-

verksamheten upp i regeringsprogrammet, regeringens spetsprojekt, inom ramen för samhällsgarantin och det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet, berättar **Peter Rolin**, verksamhetsledare vid Svenska Produktionsskolan (Sveps).

- För att hållas med i utvecklingen bör de svensk- och tvåspråkiga verkstäderna ständigt utveckla verksamheten för att kunna svara på det svenskspråkiga behovet av verkstadstjänster. År 2004 fick 8614 personer träning och handledning inom verkstäderna, år 2010 var antalet 20772. Den snabba ökningen av antalet deltagare visar hur viktigt det är att kunna svara på behoven och visa att tjänster för svenskspråkiga inom verkstadsfältet behövs. Om inte den svenskspråkiga gemenskapen och ULA lyfter upp behovet kan det finnas risk att tjänsterna utvecklas endast på finska, poängterar Peter Rolin.

- ULA har också gjort ett viktigt arbete med att översätta finskt verkstadsmaterial till svenska. På en praktisk nivå är det också ytterst viktigt att personalen vid ULA-verkstäderna har möjlighet att träffa kollegor och byta erfarenheter, säger Rolin.

Jenni Lindroos, verksamhetsledare/individuell handledare vid Ungdomsverkstaden Aktiva, håller med Peter Rolin om ULA-kompetenscentrets betydelse.

- Ungdomsverkstaden Aktiva är Pargas stads verksamhet för kommunens unga. Verkstaden är förhållandevis

”Genom kompetenscentret sprids kunskap och nya idéer till det dagliga arbetet i verkstaden vilket gör att kvaliteten på den service vi ger till de unga höjs.”

Nätverket ULA – Ungdom/Lärande/Arbete bildades för de organisationer i Svenskfinland som jobbar med att hitta individuella lösningar för arbetssökande i alla åldrar. Staffan Storfors är projektledare.

liten med fem anställda. ULA-kompetenscentret ger oss en bra bas till informationsutbyte, till svenskspråkigt material och till utbildningar som direkt är riktade till att höja verkstadspersonalens kompetens. Dessa aspekter är speciellt viktiga för oss som även arbetar på svenska, och i vanliga fall är utbudet på svenskspråkigt material samt utbildningar mycket begränsat. Genom kompetenscentret sprids kunskap och nya idéer till det dagliga arbetet i verkstaden vilket gör att kvaliteten på den service vi ger till de unga höjs.

– Speciellt små verkstäder som Aktiva får genom kompetenscentret ett omfattande nätverk och ett diskussionsforum där man kan diskutera t.ex. utvärderingssystem och kundarbetet. Under de år ULA har verkat har Aktiva fått ta del av utbildningar, material och idéer som det utan ULA inte skulle ha varit möjliga att ta del av, konstaterar Jenni Lindroos.

Delade erfarenheter

Projektet lanserade i början av året ULA-kompetenscenter för att främja verkstädernas sektorövergripande nätverksbildande. ULA-kompetenscenter blir en bestående plattform för spridning av god praxis inom ULA-nätverket samt till verkstädernas samarbetsnätverk. Med god praxis menas kunskap, idéer, metoder och strategier som har visat sig fungera väl och som kan spridas vidare för att användas i

andra organisationer inom liknande verksamhetsområden. ULA-kompetenscenter kommer även att synliggöra verkstäderna i Svenskfinland både nationellt och internationellt med fokus på Norden.

ULA-kompetenscenter lanserade i februari en hemsida www.ula.fi som förutom en materialbank även kommer att upprätthålla en evenemangskalender samt nyhetsbrev för ULA-nätverket och dess samarbetspartners. Hemsidan blir tvåspråkig med svensk- och finskspråkig information.

Resurscentret Föregångarna är projektägare för ULA - Ungdom/Lärande/Arbete. Projektet finansieras av ELY-centralen med medel från Europeiska Socialfonden samt från Svenska Folkskolans Vänner och Svenska Kulturfonden.

Staffan Storfors

Genom omvärldsanalys och trendspaning kan man ganska säkert veta vad som ska hända framöver. Det säger trendbevakaren och omvärldsanalytikern Bengt Wahlström, som också är på väg till Finland för att föreläsa. Inför utbildningsdagarna i Vasa och Helsingfors i april ställer Mentora några frågor till Bengt Wahlström.

Analysera omvärlden

Berätta kort om utbildningsdagen. Vad kommer vi att få ta del av?

Utbildningsdagen består av två delar. Först får deltagarna en genomgång av hur den övergripande trendkartan ser ut våren 2012. Vilka är de viktigaste omvärldssignalerna som påverkar den tredje sektorn? Vi kommer bland annat att beröra globalisering, ekonomi, demografi, teknik, miljö, klimat, mångfald och värderingar. Därefter fördjupar vi oss med omvärldsanalysens metoder. Hur kan man själv bygga ett enkelt och skräddarsytt bevakningssystem? Numera med internet är det både enkelt och framför mycket billigt, eftersom såväl dataprogrammen som informationen finns där utan kostnad.

Vad har en organisation inom tredje sektorn för nytta av att göra en omvärldsanalys?

Här finns det två aspekter. För det första påverkas alla företag och organisationer numera alltmer av omvärldshändelser som ligger utanför den egna organisationens rådtrum, från eurokris, till Apples segertåg i mobiltelefonbranschen på Nokias bekostnad. Det här måste man förhålla sig till och helst upptäcka relevanta omvärldssignaler så tidigt som möjligt och det gäller i lika hög grad ideella organisationer. Men för det andra gynnar de nya nätbaserade bevakningsmöjligheterna den tredje sektorn, eftersom den resurs som behövs är kunskap snarare än pengar.

Finns det någon speciell trend som kan gynna föreningar och organisationer? Många har svårigheter med att rekrytera medlemmar och behålla dem, hur ser du på detta?

Jag skulle nog vilja lyfta fram sociala media. Jag vet att det kan finnas en viss tveksamhet inom en del organisationer inför de digitala mötesplatserna och diskussionsföra, men egentligen passar de ideella organisationer som hand i handske. Här kan man nå både gamla och eventuellt nya medlemmar på ett nytt och synnerligen kostnadseffektivt sätt, sprida sitt budskap, bjuda in till olika diskussioner, få igång dialoger osv. Rätt hanterat är det här en viktig väg till att rekrytera och behålla medlemmar, även om det inte är den enda.

Du har talat om digitala infödingar och digitala invandrare. Vad är det?

Man brukar tala om att det går en gräns i förhållandet till datorer och internet runt 1980. De som är födda senare kallas för ”digitala infödingar”. De har aldrig upplevt en värld utan datorer, vilket gör allt digitalt till en självklarhet för den generationen. Det påverkar även deras förhållningssätt. De digitala infödingarna är vana vid att främst hantera information ur digitala källor, föredrar bilder och musik framför text, är bekväma med att hantera flera uppgifter samtidigt, och tillägnar sig kunskap genom att hantera osammanhängande, icke-linjär information.

Vi andra, som är födda före 1980, brukar kallas ”digitala invandrare”. Vi har vuxit upp i en värld utan datorer och skaffat oss våra första erfarenheter och värderingar i den världen. Det innebär bland annat att vi föredrar text, en sak i taget och linjär information. Numera har vi dock blivit invandrare i Dataland och de allra flesta av oss klarar sig riktigt bra i det nya landet.

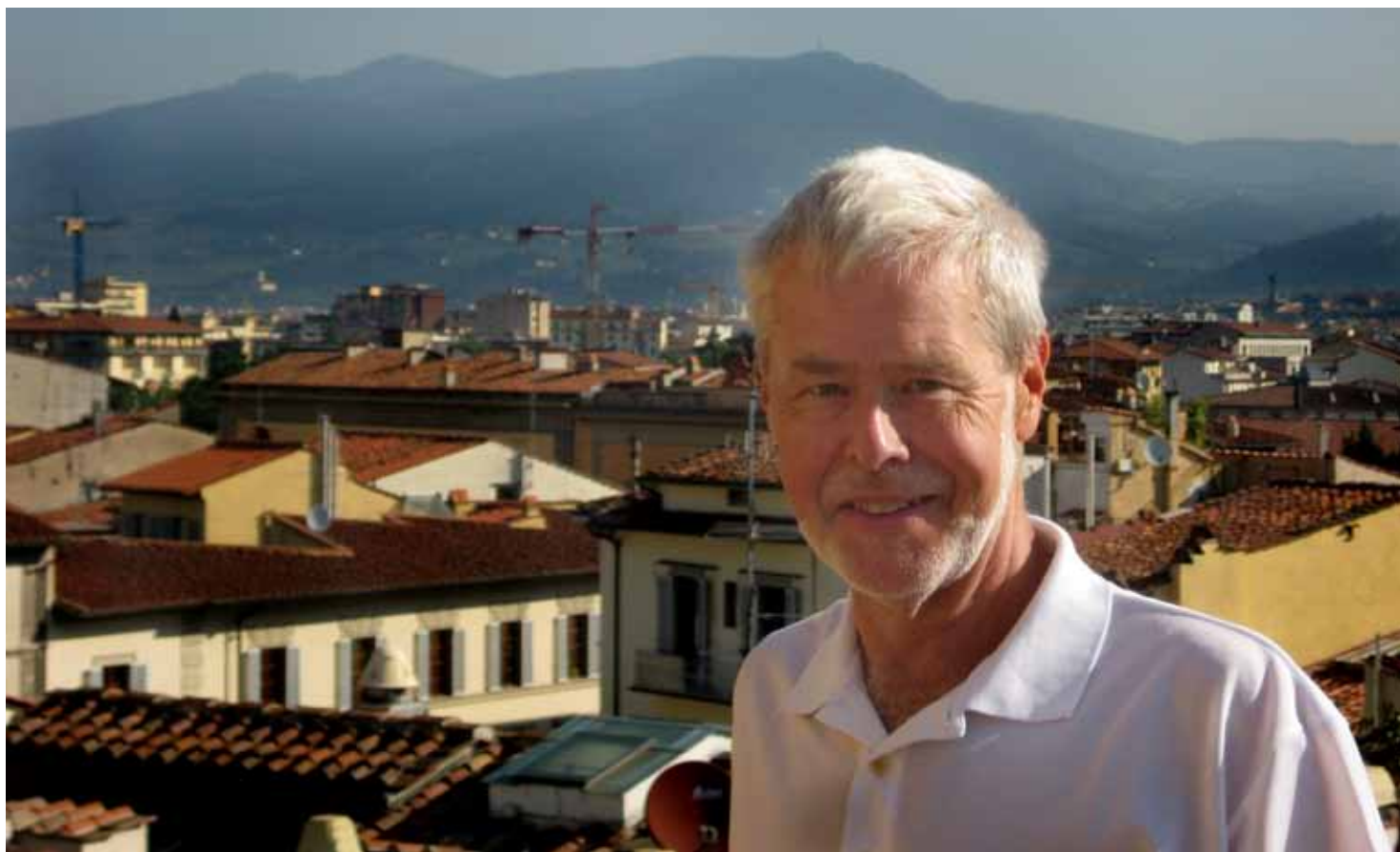

Foto: www.trender.net

”Jag vet att det kan finnas en viss tveksamhet inom en del organisationer inför de digitala mötesplatserna och diskussionsfora, men egentligen passar de ideella organisationer som hand i handske.”

I år är det europaåret för solidaritet mellan generationer. Hur ser du på ”teknikklyftorna” som skapas mellan generationerna? Eftersom jag själv är en typisk digital invandrare, kan jag konstatera att det finns en viss generationsbaserad teknikklyfta, men den låter sig rätt enkelt överbryggas. Här kan för övrigt den tredje sektorns organisationer spela en viktig roll, eftersom de ofta når ut till just den målgruppen.

Du har arbetat en hel del i Finland både som föreläsare och som kolumnist i Hufvudstadsbladet. Skiljer sig trenderna i Sverige och Finland?

Både ja och nej. Till största del är det samma omvärldstrender som utvecklas och påverkar båda länderna, men det finns en och annan skillnad. Sverige t.ex. är mer USA-inspirerat, konsensusinriktat och indignerat, medan Finland vänder sig mer mot Europa, föredrar tydliga ledare och gillar läget utan alltför många protester för protestrandets egen skull.

Anna-Karin Öhman

Bengt Wahlström är civilekonom, författare och en av de ledande experterna i Skandinavien inom omvärldsbevakning och framtidsstrategi. Hans böcker med framtidsteman har sålts i över 60 000 exemplar, prisbelönats i Sverige och utomlands och översatts till ett tiotal språk. Hans senaste bok heter *Guide till det virtuella samhället*. Bengt är en mycket anlitad föredragshållare i Sverige, Norden och övriga Europa.

Bengt föreläser i Vasa den 17 april och i Helsingfors den 18 april under temat Omvärldsanalys för tredje sektorn – om trender, omvärldssignaler och nätbaserad omvärldsanalys. Mera information om utbildningen finns på www.studiecentralen.fi

Ifjol genomförde Studiecentralen nästan 900 kurser och studiecirklar med över 18 000 deltagare i samarbete med olika organisationer. Hur många kurser och studiecirklar ska du delta i under år 2012?

Aktuellt

Flytt i Vasa

Studiecentralens kansli i Vasa kommer att flytta under våren. Studiecentralen flyttar till Handelsplanaden 12 i Vasa och kommer att finnas på samma våning som Resurscentret Föregångarna. Flytten sker i april och vi ser fram emot de samarbetsmöjligheter som öppnar sig då flera av Studiecentralens enheter finns under samma tak.

Ny medlem i Studieförbundet

I samband med höstmötet antogs SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder som Studieförbundets 57 medlem. Välkomna med! www.samsnet.fi

Ledarskap och finansiering på årets organisationskonferens

Organisationskonferensen hålls i år den 15–16 mars i Tammerfors med temat Ledarskap & finansiering. Svenska Kulturfonden och Svenska studiecentralen har bjudit in ett stort antal organisationsrepresentanter till konferensen.

Omvärldsanalys för tredje sektorn

Bengt Wahlström, en av de ledande experterna inom Skandinavien inom omvärldsbevakning och framtidsstrategi, föreläser i Vasa den 17 april och i Helsingfors den 18 april kl. 9–16 om temat Omvärldsanalys för tredje sektorn – om trender, omvärldssignaler och nätbaserad omvärldsanalys. Anmälningar till Vasa till **Anna-Karin Öhman**, anna-karin.ohman@studiecentralen.fi, tfn 050-342 1890, och till Helsingfors till kansliet@studiecentralen.fi, tfn 09-612 9070.

Att leda nästa generation

Nästa generation, generation Y, intar nu arbetsmarknaden. Dessa 80- och 90-talister ställer krav och är orädda, illojala och fulla med utmanande idéer vilket antingen skapar problem eller lönsamhetsgenererande och organisationsutvecklande möjligheter? Föreläsningen med författaren, ledarutvecklaren och talent managementkonsulten **Emma Pihl** ger nycklarna till ett generationsanpassat ledarskap för att din organisation på bästa sätt ska kunna leda, utveckla och behålla nästa generations medarbetare och få dem att prestera optimalt. Emma Pihl föreläser i Helsingfors den 10 maj kl. 13–17 och i Vasa den 11 maj kl. 13–17. Anmälningar till **Frida Westerback**, frida.westerback@dua.fi, tfn 040-765 0150.

Foto: Björn Wallén

LedA – ledarskap för unga

De Ungas Akademi ordnar ett intensivt kursveckoslut i Borgå den 12–13 maj. Tyngdpunkten i utbildningen ligger på ledarskap, personlig utveckling och gruppdynamik. Under utbildningens läggs grunden för ett ledarskap som kan användas i allt från idrottsföreningar till ämnesföreningar och både i privat- och yrkeslivet. Utbildningen är avsedd för unga i åldern 15–19 år. Mer information på www.dua.fi.

Kom med och sjung i organisationskören

Vill du få en trevlig start på arbetsdagen? Nu har OK – organisationskören startat, en ny och fräsch kör för personal inom tredje sektorn. Vi sjunger tillsammans för att främja arbetshälsan och må bra. Varför inte nätverka genom sång? Vi övar onsdagar kl. 9-10 vid Vasa arbis. Efter tio träffar funderar vi på fortsättningen. Körledare är **Johanna Törni**. Mera information av **Anna-Karin Öhman**, anna-karin.ohman@studiecentralen.fi, tfn 050-342 18 90. OK-kören - vi sjunger kanske inte bäst men helt okej!

Machofabriken-utbildning

Machofabriken är ett metodmaterial för dig som arbetar med unga. Det är ett verktyg i ditt arbete för ökad jämställdhet och för förebyggande arbete mot våld, med fokus på hur sociala normer för manlighet kan ifrågasättas och förändras. Arbetet med Machofabriken ger deltagarna möjlighet att reflektera över hur föreställningar kring kön och sexualitet påverkar deras liv och relationer. Målet är att unga som arbetat med Machofabriken ska uppleva att de – trots påverkan utifrån – själva kan ta makten över sina liv och att de också kan och vill skapa utrymme för andra att ta makten över sina. Utbildningen hålls den 13 september i Helsingfors och den 14 september i Vasa. Kursavgift 30 euro. Anmälan inklusive intressemotivering sänds senast den 31 maj till **Frida Westerback**, frida.westerback@dua.fi, tfn 040-765 0150. Utbildningen förverkligas genom samarbete mellan Ung Info / Luckan och De Ungas Akademi / Svenska studiecentralen.

Gilla Studiecentralen på Facebook och få information om vad som händer just nu!
www.facebook.com/studiecentralen

Foto: Mirko Pennanen

Identitet i förändring

”**B**eskriv dig själv med tre ord!” Nej, stöön... Frågan ställs ofta ganska oskyldigt, men ju mer man funderar innan man svarar, desto svårare blir den. Beroende på situationen då man får frågan vill man lyfta upp olika saker. Tre ord är väldigt lite så det gäller att välja noga. Lättast kommer man kanske undan genom att välja tre adjektiv. Då kan man klämma till med två riktigt positiva och ta med ett ord som inte bara är skryt, så låter det säkert bra. Fast kanske det säger mer om en om man väljer tre substantiv? Eller blir det ytligt? Kvinna, 32-åring, finlandssvensk.

Identiteten är det som definierar den unika människan. Den kan vara självdefinierad eller definierad av andra. När man svarar på frågan handlar det ju både om hur man ser på sig själv och om hur andra ser på en. Man kan välja att antingen lyfta fram just det som andra märker, eller något som är tvärtemot. Enligt definitionen handlar den personliga identiteten också om det som gör någon till just den personen som den är och som gör att personen är samma person under olika tidpunkter, trots ytliga förändringar. Då kanske adjektiven bättre passar in. Kossagalen, nyfiken och organiserad.

Identiteten består av sådana egenskaper som vi själva väljer och sådana vi inte kan påverka. Man har också väldigt många olika roller och dessa varierar under livets gång. Några saker som definierar mig, som jag inte kan påverka är ålder, kön, familjetillhörighet och släktband, kulturtillhörigheten som kommit via födseln och uppväxten osv. Nästan allt annat som jag är (eller anser mig vara) skulle jag eller någon annan kunna ändra på. Att börja studera och jobba, byta jobb, flytta, gifta sig och få barn betyder nog att ens identi-

tet förändras. Men det är kanske inte alltid så lätt att hänga med i vem man är när man passerar olika milstolpar i livet. Då kan det vara tryggt att veta vem man är innerst inne. Dotter – fastän jag även blivit mamma, Västanfjärdsflicka – fastän jag inte bott där på många år, scout – fastän jag just nu inte är så aktiv.

En viktig del av min identitet och min självbild är, liksom för många andra föreningsglada finlandssvenskar, mina fritidsintressen och de föreningar jag hör till och är aktiv inom. Men hur går det ihop med att familjesituationen ändrat så att tidsanvändningen ändrat, så att delar som länge varit väldigt viktiga för mig hamnar lite i skymundan då familjen tar mer tid? Betyder det att de delarna av mig som jag sett som stora egentligen inte är en del av min identitet, eller har min identitet helt förändrats? Jag har nog förändrats, fast jag är nog jag ändå.

Det kan också ibland kännas lättare att definiera sig själv utgående från vad man inte är. Jag skulle till exempel aldrig få för mig att vara en sådan där typ som länkar. Löper omkring så svetten yr och påstår dessutom att han eller hon blir glad och mår bra av det. Nej, jag är inte en sådan som länkar. Men frågar du min man så tror jag att han inte håller med utan påstår att det gör jag minsann, ibland till och med flera gånger i veckan. Men där har min självbild och identitet ännu inte hunnit med i uppdateringen. Fast kanske tankarna och min bild av mig själv klarnar när jag nästan gång far ut och springa. Se där – jag varken löper eller länkar.

Mari Pennanen

Skribenten vikarierar som adm.sekr./informatör på Svenska Studiec centralen och har ibland svårt att hänga med i vem hon är